Štvrtok 30. marca 2023

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

EURÓPSKY PARLAMENT

P9_TA(2023)0094

Správa o právnom štáte za rok 2022 – situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii

Uznesenie Európskeho parlamentu z 30. marca 2023 o správe o právnom štáte 2022 – situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii (2022/2898(RSP))

(2023/C 341/01)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), najmä na jej článok 2, článok 3 ods. 1, článok 3 ods. 3 druhý pododsek, článok 4 ods. 3 a články 5, 6, 7, 11, 19 a 49,

— so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články týkajúce sa dodržiavania, ochrany a podpory demokracie, právneho štátu a základných práv v Únii vrátane článkov 70, 258, 259, 260, 263, 265 a 267,

— so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,

— so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 13. júla 2022 s názvom Správa o právnom štáte 2022 – Situácia v oblasti právneho štátu v Európskej únii (COM(2022)0500),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie [1] (nariadenie o podmienenosti právnym štátom),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/692 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 a nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014 [2],

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,

— so zreteľom na nástroje OSN o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na odporúčania a správy zo všeobecného pravidelného preskúmania OSN, ako aj na judikatúru zmluvných orgánov OSN a osobitné postupy Rady pre ľudské práva,

---

[1] Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 1.
[2] Ú. v. EÚ L 156, 5.5.2021, s. 1.

— so zreteľom na odporúčania a správy Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva, Vysokého komisára OBSE pre otázky národnostných menšín, predstaviteľa OBSE pre slobodu médií a ďalších orgánov Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (ďalej len „OBSE“),

— so zreteľom na Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Európsku sociálnu chartu, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a uznesenia Európskeho výboru pre sociálne práva a dohovory, odporúčania, uznesenia, stanoviská a správy Parlamentného zhromaždenia, Výboru ministrov, komisára Rady Európy pre ľudské práva, Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii, Riadiaceho výboru pre nediskrimináciu, rozmanitosť a začlenenie, Benátskej komisie a ďalších orgánov Rady Európy,

— so zreteľom na Memorandum o porozumení medzi Radou Európy a Európskou úniou z 23. mája 2007 a závery Rady z 8. júla 2020 o prioritách EÚ v oblasti spolupráce s Radou Európy na roky 2020 – 2022,

— so zreteľom na odôvodnený návrh Komisie na rozhodnutie Rady z 20. decembra 2017 o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky, vydaný v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ (COM(2017)0835),

— so zreteľom na správy Agentúry Európskej únie pre základné práva (ďalej len „FRA“) z 19. júla 2022 s názvom Európska občianska spoločnosť: stále pod tlakom“, z 8. júna 2022 s názvom Správa o základných právach za rok 2022, z 19. augusta 2022 s názvom Ochrana priestoru občianskej spoločnosti v EÚ a z 3. novembra 2022 s názvom Antisemitizmus – Prehľad antisemitských incidentov zaznamenaných v Európskej únii v rokoch 2011 – 2021 a na jej ďalšie správy, údaje a nástroje, najmä informačný systém Európskej únie pre základné práva (EFRIS),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva ([3]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 1. marca 2018 o rozhodnutí Komisie aktivovať článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ so zreteľom na situáciu v Poľsku ([4]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. apríla 2018 o potrebe vytvoriť nástroj európskych hodnôt na podporu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré v Európskej únii na miestnej a vnútroštátnej úrovni presadzujú základné hodnoty ([5]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2018 o návrhu, ktorým sa Rada vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ rozhodla, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska ([6]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2018 o potrebe komplexného mechanizmu EÚ na ochranu demokracie, právneho štátu a základných práv ([7]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. októbra 2020 o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva ([8]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2020 o vplyve opatrení súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19 na demokraciu, právny štát a základné práva ([9]),

---

([3]) Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 162.
([4]) Ú. v. EÚ C 129, 5.4.2019, s. 13.
([5]) Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 117.
([6]) Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 66.
([7]) Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 45.
([8]) Ú. v. EÚ C 395, 29.9.2021, s. 2.
([9]) Ú. v. EÚ C 415, 13.10.2021, s. 36.

Štvrtok 30. marca 2023

— so zreteľom na svoje uznesenie z 10. júna 2021 o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii a o uplatňovaní nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2092 o podmienenosti ([10]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2020 ([11]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júla 2021 o vytvorení usmernení pre uplatňovanie všeobecného režimu podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie ([12]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2021 o posilnení demokracie a slobody a plurality médií v EÚ: nenáležité využívanie žalôb v rámci občianskeho a trestného práva na umlčanie novinárov, MVO a občianskej spoločnosti ([13]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2021 o hodnotení preventívnych opatrení na predchádzanie korupcii, neoprávneným výdavkom a zneužívaniu finančných prostriedkov EÚ a vnútroštátnych finančných prostriedkov v prípade pohotovostných fondov a krízových výdavkových oblastí ([14]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 8. marca 2022 o zmenšujúcom sa priestore pre občiansku spoločnosť v Európe ([15]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 10. marca 2022 o právnom štáte a dôsledkoch rozsudku Súdneho dvora ([16]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. mája 2022 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2021 ([17]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2022 o právnom štáte a potenciálnom schválení poľského národného plánu obnovy ([18]),

— so zreteľom na uznesenie z 15. septembra 2022 o návrhu rozhodnutia Rady o určení podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska ([19]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2020 a 2021 ([20]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2022 o právnom štáte na Malte päť rokov po vražde Daphne Caruanovej Galiziovej ([21]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2022 o rastúcom počte trestných činov z nenávisti voči LGBTIQ+ osobám v celej Európe s ohľadom na nedávnu homofóbnu vraždu na Slovensku ([22]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 10. novembra 2022 o rasovej spravodlivosti, nediskriminácii a boji proti rasizmu v EÚ ([23]),

---

([10]) Ú. v. EÚ C 67, 8.2.2022, s. 86.
([11]) Ú. v. EÚ C 81, 18.2.2022, s. 27.
([12]) Ú. v. EÚ C 99, 1.3.2022, s. 146.
([13]) Ú. v. EÚ C 205, 20.5.2022, s. 2.
([14]) Ú. v. EÚ C 251, 30.6.2022, s. 48.
([15]) Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 2.
([16]) Ú. v. EÚ C 347, 9.9.2022, s. 168.
([17]) Ú. v. EÚ C 479, 16.12.2022, s. 18.
([18]) Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 108.
([19]) Prijaté texty, P9_TA(2022)0324.
([20]) Prijaté texty, P9_TA(2022)0325.
([21]) Prijaté texty, P9_TA(2022)0371.
([22]) Prijaté texty, P9_TA(2022)0372.
([23]) Prijaté texty, P9_TA(2022)0389.

— so zreteľom na svoje uznesenie z 24. novembra 2022 o posúdení dodržiavania podmienok právneho štátu Maďarskom podľa nariadenia o podmienenosti a o súčasnom stave maďarského plánu obnovy a odolnosti ([24]),

— so zreteľom na správu Konferencie o budúcnosti Európy o konečnom výsledku,

— so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci,

A. keďže Únia je založená na spoločných hodnotách, ktoré sú zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ, a to na úcte k ľudskej dôstojnosti, slobode, demokracii, rovnosti, právnom štáte a rešpektovaní ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, teda na hodnotách, ktoré sú spoločné členským štátom EÚ a ktoré musia dodržiavať kandidátske krajiny, ak chcú pristúpiť k Únii, ako súčasť kodanských kritérií, ktoré nemožno po pristúpení ignorovať ani nanovo vykladať; keďže demokracia, právny štát a základné práva predstavujú vzájomne sa posilňujúce hodnoty, ktorých narušenie môže predstavovať pre Úniu a práva a slobody jej občanov systémovú hrozbu; keďže dodržiavanie právneho štátu zaväzuje Úniu ako celok a jej členské štáty na všetkých úrovniach riadenia vrátane subjektov na nižšej úrovni štátnej správy;

B. keďže Konferencia o budúcnosti Európy jasne vyjadrila želanie, aby EÚ systematicky presadzovala zásady právneho štátu vo všetkých členských štátoch, chránila základné práva občanov a zachovala dôveryhodnosť EÚ pri presadzovaní jej hodnôt v rámci EÚ a mimo nej;

C. keďže zásada lojálnej spolupráce podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ ukladá Únii a členským štátom povinnosť vzájomne si pomáhať pri vykonávaní záväzkov, ktoré vyplývajú zo zmlúv, a to pri plnom vzájomnom rešpektovaní, a členským štátom ukladá povinnosť, aby prijali všetky vhodné opatrenia, či už všeobecné alebo konkrétne, na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií Únie;

D. keďže doplnenie konkrétnych a právne záväzných odporúčaní pre jednotlivé krajiny by pomohlo členským štátom predchádzať výzvam a zhoršovaniu situácie v oblasti právneho štátu a odhaľovať a riešiť ich;

E. keďže členské štáty zaviedli núdzové opatrenia v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19; keďže na to, aby boli tieto opatrenia zákonné, museli pri obmedzovaní základných práv alebo základných slobôd dodržiavať zásady nevyhnutnosti a proporcionality; keďže niektoré vlády využili mimoriadne opatrenia ako zámienku na oslabenie demokratického systému bŕzd a protiváh;

F. keďže je potrebné posilniť a zefektívniť existujúce mechanizmy a vytvoriť jednotný komplexný mechanizmus EÚ na účinnú ochranu demokracie, právneho štátu a základných práv a zabezpečiť, aby sa hodnoty článku 2 Zmluvy o EÚ dodržiavali v celej Únii, ako aj presadzovali v kandidátskych krajinách, aj keď s rôznymi monitorovacími režimami, aby sa členským štátom zabránilo vo vypracúvaní vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s ochranou podľa článku 2 Zmluvy o EÚ; keďže Komisia a Rada stále odmietajú potrebu prijať medziinštitucionálnu dohodu o mechanizme EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva;

G. keďže od mája 2022 sa Európsky parlament vo svojich uzneseniach zaoberá aj situáciou v oblasti právneho štátu v Maďarsku, na Malte a v Poľsku; keďže monitorovacia skupina pre demokraciu, právny štát a základné práva Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci Európskeho parlamentu sa zaoberala určitými otázkami aj v Bulharsku, Grécku, na Slovensku, v Slovinsku a Španielsku;

Celkové hodnotenie správy

1. víta tretiu výročnú správu Komisie o právnom štáte ako súčasť súboru nástrojov Komisie na podporu právneho štátu; domnieva sa, že správa predstavuje krok smerom k súdržnému mechanizmu na presadzovanie hodnôt Únie zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ, a že kľúčovou výzvou teraz je účinne a konzistentne využívať existujúci súbor nástrojov na ochranu a presadzovanie týchto hodnôt;

([24]) Prijaté texty, P9_TA(2022)0422.

Štvrtok 30. marca 2023

2. berie na vedomie zlepšenia v porovnaní s predchádzajúcimi výročnými správami, napríklad doplnenie odporúčaní pre jednotlivé krajiny; víta tiež osobitnú pozornosť venovanú verejnoprávnym médiám a opatreniam na zabezpečenie transparentnosti vlastníctva médií vrátane hodnotenia v rámci Monitorovania plurality médií, hodnotenia vykonávania rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva členskými štátmi, pozornosti venovanej financovaniu politických strán, zamerania na orgány pre rovnosť, vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva a ombudsmanov, monitorovania menovaní na vysokej úrovni v systéme súdnictva a zvýšenej pozornosti venovanej právnickým profesiám vrátane sudcov, notárov a právnych zástupcov;

3. nabáda Komisiu, aby prehĺbila svoju účasť na verejných diskusiách na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni a aby viac investovala do zvyšovania informovanosti o hodnotách Únie a uplatniteľných nástrojoch vrátane výročnej správy, a to najmä v krajinách, v ktorých existujú vážne obavy; podporuje úsilie Komisie o zlepšenie metodiky podávania správ a domnieva sa, že rozšírenie rozsahu pôsobnosti správy by malo ísť ruka v ruke so zvýšením zdrojov; domnieva sa, že by sa malo venovať viac času návštevám Komisie v krajinách, a to aj návštevám na mieste;

4. vyjadruje poľutovanie nad znepokojujúcimi trendmi, pokiaľ ide o slobodu tlače, pluralitu médií a bezpečnosť novinárov vo viacerých členských štátoch, a vyzýva Komisiu, aby v budúcich vydaniach správy pozorne monitorovala situáciu médií vrátane vlastníctva médií a financovania verejnoprávnych médií a aby poskytla odporúčania a následné opatrenia prostredníctvom primeraných politických a právnych opatrení; odsudzuje rušivé politické zasahovanie do redakčných rozhodnutí, zneužívajúce žaloby (strategické žaloby proti verejnej účasti) a nezákonné sledovanie novinárov, najmä prostredníctvom využívania špionážneho softvéru, a potvrdzuje, že novinári budú naďalej vystavení riziku, pokiaľ inštitúcie nebudú schopné alebo ochotné stíhať korupciu, ktorú novinári odhaľujú;

5. zdôrazňuje osobitnú úlohu, ktorú zohrávajú národné súdne rady pri ochrane nezávislosti súdov a sudcov pred politickým zasahovaním; vyjadruje poľutovanie nad pokračujúcou politizáciou týchto orgánov v niektorých krajinách, ako aj nad ničivým účinkom, ktorý to má na nezávislosť a integritu ich justičných systémov;

6. uznáva dôležitú úlohu Európskej prokuratúry pri ochrane právneho štátu a boji proti korupcii v Únii a nabáda Komisiu, aby v následných správach pozorne monitorovala úroveň spolupráce členských štátov s Európskou prokuratúrou; vyzýva členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby sa pripojili k Európskej prokuratúre;

7. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia sa v plnej miere nezaoberala odporúčaniami, ktoré Európsky parlament uviedol vo svojich predchádzajúcich uzneseniach ([25]), a vyzýva Komisiu, aby prijala kroky na ich riešenie;

8. vyjadruje znepokojenie nad nedostatočným súladom medzi horizontálnou správou a odporúčaniami, najmä nad tým, že obavy týkajúce sa jednotlivých krajín vyjadrené v horizontálnej správe plne nezodpovedajú odporúčaniam pre jednotlivé krajiny; žiada vytvorenie jasného prepojenia medzi vyjadrenými obavami a predloženými odporúčaniami;

9. zdôrazňuje, že zámerné zameranie sa na práva menšinových skupín v niektorých členských štátoch vytvorilo a nastolilo dynamiku inde, o čom svedčí zhoršenie situácie v oblasti práv žien vrátane zhoršenia situácie v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv a práv LGBTIQ+ osôb, migrantov a ďalších menšinových skupín; požaduje zhrnutie vykonávania akčného plánu EÚ proti rasizmu v kapitolách správy o jednotlivých krajinách a analýzu toho, ako odmietavý postoj k právnemu štátu ovplyvňuje rôzne menšinové skupiny;

10. odsudzuje pokyny, ktoré talianska vláda dala mestskému zastupiteľstvu v Miláne, aby prestalo registrovať deti rodičov rovnakého pohlavia; domnieva sa, že toto rozhodnutie nevyhnutne povedie k diskriminácii nielen párov rovnakého pohlavia, ale najmä ich detí; považuje toto opatrenie za priame porušenie práv detí uvedených v Dohovore OSN o právach dieťaťa z roku 1989; vyjadruje znepokojenie nad tým, že toto rozhodnutie je súčasťou širšieho útoku na komunitu LGBTQI+ v Taliansku; vyzýva taliansku vládu, aby okamžite zrušila svoje rozhodnutie;

([25]) Uznesenia z 24. júna 2021 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2020 a z 19. mája 2022 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2021.

11. vyzýva Komisiu, aby vo svojom hodnotení všetkých kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín na pristúpenie k EÚ využila príslušné prvky metodiky použitej vo výročných správach o právnom štáte;

Odporúčania pre jednotlivé krajiny

12. víta doplnenie odporúčaní pre jednotlivé krajiny v nadväznosti na opakované výzvy Európskeho parlamentu a občianskej spoločnosti na tento účel; pripomína, že výročné správy slúžia ako základ pre informované diskusie o situácii v oblasti právneho štátu v členských štátoch a v inštitúciách EÚ; uznáva, že odporúčania pre jednotlivé krajiny pomáhajú zamerať sa na konkrétne otázky s cieľom dosiahnuť v členských štátoch skutočné zlepšenie; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že odporúčania nie sú záväzné; vyzýva Komisiu, aby ďalej rozvíjala ročný cyklus právneho štátu posúdením vykonávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny v nasledujúcej výročnej správe s konkrétnymi referenčnými hodnotami a jasným harmonogramom vykonávania, pričom sa jasne uvedie pokrok či zhoršovanie situácie;

13. vyjadruje poľutovanie nad tým, že mnohé odporúčania sú príliš neurčité a nie sú dostatočne konkrétne na zabezpečenie účinného vykonávania; opakuje, že je potrebné stanoviť harmonogram vykonávania odporúčaní a podrobne opísať možné dôsledky v prípade ich nedodržania;

14. naliehavo vyzýva Komisiu, aby bez váhania alebo odkladu začala príslušné postupy, najmä ak vlády neprejavia ochotu dodržiavať odporúčania pre jednotlivé krajiny;

15. oceňuje úsilie Komisie o lepšiu spoluprácu s vnútroštátnymi zainteresovanými stranami; uznáva občiansku spoločnosť ako kľúčového aktéra právneho štátu, ktorý zohráva dôležitú úlohu v nadväznosti na výročnú správu a pri jej vykonávaní; vyzýva Komisiu, aby sa v spolupráci s agentúrou FRA usilovala o dôsledné a zmysluplné zapojenie občianskej spoločnosti do prípravy správy, ako aj do opatrení v nadväznosti na túto správu na vnútroštátnej úrovni, a to aj poskytnutím dostatočného času na prispenie k tomuto procesu a rozsiahlym oslovením organizácií občianskej spoločnosti počas návštev v jednotlivých krajinách; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila inkluzívnejší, transparentnejší a používateľsky ústretovejší prístup k cyklu s cieľom zabezpečiť zmysluplnú účasť zainteresovaných strán a zodpovednosť počas celého procesu; požaduje systematickejšiu prezentáciu príspevkov občianskej spoločnosti a profesijných organizácií, a to aj z radov justície, s cieľom doplniť informácie poskytované vládami členských štátov;

16. uznáva kľúčovú úlohu, ktorú občianska spoločnosť a zdravý občiansky priestor zohrávajú pri presadzovaní a ochrane právneho štátu, a opakuje svoju výzvu, aby sa osobitná kapitola venovala podmienkam občianskej spoločnosti v členských štátoch; zdôrazňuje väzby medzi občianskym priestorom a otázkami právneho štátu; vyzýva Komisiu, aby prostredníctvom vyčlenených finančných prostriedkov ďalej investovala do budovania kapacít organizácií občianskej spoločnosti na monitorovanie situácie v oblasti právneho štátu v členských štátoch a podávanie správ o nej, a aby zabezpečila primeranú ochranu občianskej spoločnosti zapojenej do tohto procesu; vyjadruje znepokojenie nad tým, že zaujaté rozdeľovanie finančných prostriedkov v niektorých krajinách má vplyv na organizácie občianskej spoločnosti, ktoré pracujú v oblasti presadzovania práv zraniteľných skupín alebo vo všeobecnosti na otázkach, ktoré vlády nepodporujú; nabáda na dôkladné posúdenie týchto otázok vo všetkých krajinách, na ktoré sa vzťahuje správa, a zdôrazňuje potrebu odporúčaní pre jednotlivé krajiny na riešenie týchto otázok; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zvážila priame riadenie finančných prostriedkov EÚ s cieľom zabezpečiť, aby koneční príjemcovia vrátane organizácií občianskej spoločnosti pracujúcich so zraniteľnými skupinami dostali finančné prostriedky EÚ, ktoré sú pre nich určené; vyzýva Komisiu, aby monitorovala vplyv programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty na občiansku spoločnosť v členských štátoch; vyzýva Radu a Komisiu, aby poskytli primerané finančné prostriedky na nezávislú a celoeurópsku kvalitnú žurnalistiku na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;

17. zdôrazňuje, že sú potrebné odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa vnútroštátnych reakcií na pandémiu ochorenia COVID-19 a ich vplyvu na demokraciu, právny štát a základné práva v Únii; vyzýva Komisiu, aby naďalej monitorovala tieto vnútroštátne procesy vrátane najlepších postupov a podávala o nich správy;

18. vyjadruje poľutovanie nad tým, že neexistujú odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa nezákonného používania sledovacích špionážnych technológií, ako sú Pegasus alebo Predator, členskými štátmi, a to napriek konkrétnym odhaleniam a nárastu dôkazov o ich používaní proti novinárom, politikom, úradníkom orgánov presadzovania práva, diplomatom, právnikom, podnikateľom, aktérom občianskej spoločnosti a iným aktérom; je mimoriadne znepokojený súvisiacimi rizikami pre občiansku spoločnosť, demokraciu, právny štát a dodržiavanie základných práv, ktoré predstavuje

nekontrolované používanie špionážneho softvéru národnými vládami; vyjadruje poľutovanie nad nedostatočnou spoluprácou orgánov niektorých členských štátov s vyšetrovacím výborom Európskeho parlamentu pri vyšetrovaní používania programu Pegasus a rovnocenného špionážneho softvéru;

Nevyriešené výzvy Európskeho parlamentu týkajúce sa výročnej správy o právnom štáte

19. opakuje svoju výzvu Komisii, aby rozšírila rozsah podávania správ na všetky hodnoty zakotvené v článku 2 Zmluvy o EÚ; pripomína existenciu prirodzeného prepojenia medzi právnym štátom, demokraciou a základnými právami; naliehavo vyzýva Komisiu a Radu, aby bezodkladne začali rokovania s Európskym parlamentom o medziinštitucionálnej dohode o mechanizme EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva, ktorý by sa mal vzťahovať na celý rozsah hodnôt podľa článku 2 Zmluvy o EÚ; vyjadruje poľutovanie nad tým, že porušovanie ľudských práv migrantov, ku ktorému dochádza na vonkajších hraniciach EÚ, nie je súčasťou hodnotenia Komisie;

20. žiada, aby sa do výročnej správy zahrnuli chýbajúce dôležité prvky zoznamu kritérií právneho štátu Benátskej komisie z roku 2016, ako je predchádzanie zneužívaniu právomocí, rovnosť pred zákonom a nediskriminácia;

21. víta krok, ktorý prijala Komisia tým, že do svojej správy zahrnula vykonávanie rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva členskými štátmi ako ukazovateľ kvality a dodržiavania zásad právneho štátu; vyzýva Komisiu, aby túto analýzu rozšírila aj na riadne vykonávanie týchto rozhodnutí na vnútroštátnej úrovni;

22. domnieva sa, že spolupráca s Radou Európy a ďalšími medzinárodnými organizáciami má osobitný význam pri presadzovaní demokracie, právneho štátu a základných práv v EÚ; vyzýva Komisiu, aby analyzovala jednotlivé oznámenia zmluvných orgánov OSN;

23. opakuje svoju výzvu Komisii, aby zahrnula novú samostatnú kapitolu o inštitúciách Únie, v ktorej by sa posúdila situácia, pokiaľ ide o deľbu právomocí, rámec boja proti korupcii, zodpovednosť a systém bŕzd a protiváh;

24. vyjadruje hlboké poľutovanie nad neschopnosťou Rady dosiahnuť významný pokrok v prebiehajúcich postupoch podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ; naliehavo vyzýva Radu, aby sa zaoberala každým novým vývojom, ktorý má vplyv na právny štát, demokraciu a základné práva; opakuje svoju výzvu Rade, aby sa zaoberala odporúčaniami v rámci tohto postupu, pričom zdôrazňuje, že akékoľvek ďalšie odkladanie takýchto opatrení by predstavovalo porušenie zásady právneho štátu samotnou Radou; trvá na tom, aby sa rešpektovala úloha a právomoci Európskeho parlamentu;

25. dôrazne odsudzuje orgány členských štátov, ktoré sa odmietajú zapojiť do každoročného dialógu Komisie o právnom štáte;

26. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v správe sa jasne neuznáva zámerný proces vedúci k zhoršeniu situácie v oblasti právneho štátu v niektorých členských štátoch; vyzýva Komisiu, aby jasne uviedla, že pri systematickom, zámernom, závažnom, a trvalom porušovaní hodnôt článku 2 Zmluvy o EÚ počas určitého obdobia by členské štáty mohli prestať spĺňať všetky kritériá, podľa ktorých sa vymedzuje demokracia; pripomína, že Európsky parlament už uviedol, že Maďarsko sa podľa príslušných indexov zmenilo na hybridný režim volebnej autokracie; opakuje odporúčania určené Komisii, aby rozlišovala medzi systémovými a individuálnymi porušeniami, aby zamedzila riziku banalizácie najzávažnejších porušení zásad právneho štátu a aby k odporúčaniam pre jednotlivé krajiny pripojila lehoty na vykonanie, ciele a konkrétne opatrenia, ktoré sa majú prijať;

27. pripomína svoju pozíciu týkajúcu sa zapojenia panelu nezávislých odborníkov, ktorého úlohou bude poskytovať poradenstvo trom inštitúciám v úzkej spolupráci s agentúrou FRA; opakuje svoju výzvu Komisii, aby vyzvala agentúru FRA, aby poskytovala metodické poradenstvo a uskutočnila porovnávací výskum s cieľom doplniť podrobnosti v kľúčových oblastiach výročnej správy vzhľadom na vnútorné prepojenia medzi základnými právami a právnym štátom; žiada svoje Predsedníctvo, aby vzhľadom na neochotu Komisie a Rady zorganizovalo postup verejného obstarávania s cieľom vytvoriť takýto panel pod záštitou Európskeho parlamentu, v súlade so záväzkom prijatým v jeho predchádzajúcich uzneseniach ([26]), aby mohol Európskemu parlamentu poskytovať poradenstvo v súvislosti s dodržiavaním hodnôt podľa článku 2 Zmluvy o EÚ v rôznych členských štátoch a s cieľom na príklade ukázať, ako by tento panel mohol fungovať v praxi;

([26]) Uznesenia z 24. júna 2021 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2020 a z 19. mája 2022 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2021.

28. opakuje, že ročný cyklus právneho štátu by mal slúžiť ako podnet pre aktiváciu iných nástrojov s cieľom reagovať na hrozby alebo porušenia zásad právneho štátu na vnútroštátnej úrovni, ako sú článok 7 Zmluvy o EÚ, nariadenie o podmienenosti právnym štátom, rámec na podporu právneho štátu, postupy v prípade nesplnenia povinnosti vrátane skrátených konaní, žiadosti o predbežné konania na Súdnom dvore Európskej únie a opatrenia týkajúce sa nevykonávania rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie alebo nástroje na základe finančných právnych predpisov EÚ; opakuje svoju výzvu Komisii, aby vytvorila priame prepojenie medzi výročnými správami o právnom štáte, okrem iných zdrojov, a mechanizmom podmienenosti právnym štátom;

o

o o

29. poveruje svoju predsedníčku, aby toto uznesenie postúpila Rade, Komisii, Agentúre Európskej únie pre základné práva, Rade Európy, Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, Organizácii Spojených národov a vládam a parlamentom členských štátov.